

MAŁGORZATA MASTALERZ-KRYSTJAŃCZUK

PAP SŁUPSK

KASZUBI-SŁOWIŃCY W ŚWIETLE PUBLICYSTYKI POLSKIEJ Z LAT 1945-1959

Po drugiej wojnie światowej kształt granic państwa polskiego uległ istotnym zmianom. Zostały od niego odłączone znaczne obszary na wschodzie, natomiast przyłączone na zachodzie i północy.

Decyzje takie mogły być niezrozumiałe dla większości społeczeństwa, istniała więc potrzeba udowodnienia ich słuszności. Dostrzeżono tu rolę publicystyki – głównie codziennej prasy, która w latach powojennych była często jedynym źródłem informacji. Z tego względu stała się ważnym czynnikiem opiniotwórczym, często działającym pod dyktando wymagań propagandowych. Innym celem publicystów, być może ważniejszym, było zbudowanie podstawy do formalnego przekazania ziem północnych i zachodnich Polsce na planowanej konferencji pokojowej z Niemcami. Dlatego też w prasie pisano, że „*cenna jest polska, historyczna przeszłość tych ziem*” jak i „*ich aktualny polski charakter w okresie przejmowania przez nas*”¹.

Przyłączenie ziem północnych i zachodnich przedstawiano jako w pełni usprawiedliwiony powrót na ziemie słowiańskie, historycznie i kulturowo ściśle związane z Polską. Podkreślano, że powrót ten niesie wolność Słowianom, pozostającym dotąd pod władzą Niemców. Czytamy, że „*z czynu wojsk słowiańskich i postanowienia konferencji poczdamskiej (...) zwolnione od przemocy germańskiej obszary wróciły do Polski na wieczne władanie*”². Powszechnie też zaczęto używać dla przyłączonych obszarów terminu „ziemie odzyskane”, przedstawiając jednocześnie państwo polskie jako prawowitego właściciela, odzyskującego dawniej odebrane mu mocą ziemie. Fakt ich przyłączenia w opinii publicystów był wydarzeniem, którego społeczeństwo polskie długo oczekiwało. Pisano, że „*już nie będziemy przystawać tęsknie u brzegów jeziora Żarnowieckiego, patrząc ku zachodowi na utracone z dawna ziemie. Odtąd, gdy myśl nasza wybiegnie ku Kaszubom, obejmie serdecznie całość tego obszaru, nie zatrzymując się u żadnej granicy*”³.

¹ L. Zabrocki, *Żar, który nie wygaś*, Szczecin. Tygodnik Pomorza Zachodniego 1947, nr 47-48, s. 1.

² I. Krzyżanowska, *Bajki i podania Słowińców i Kaszubów*, Warszawa 1948, s. 9.

³ B. Stelmachowska, *Polska modlitwa zachodnich Kaszubów*, Polska Zachodnia 1945, nr 2, s. 6.